Regionstyrelsens lokalbehov 2028–2037

Fastställd av regionstyrelsen
Framtagen av regionstyrelseförvaltningen
Datum 2026-10-26
Gäller 2028–2037
Ärendenr RS 2026/18
Version [1.0]

Region Gotland
Besöksadress Visborgsallén 19
Postadress SE-621 81 Visby
Telefon +46 (0)498 26 90 00
E-post regiongotland@gotland.se
Org nr 212000-0803
Webbplats www.gotland.se

Regionstyrelsens lokalbehov 2028–2037

Innehåll

Regionstyrelsens lokalbehov 2028–2037 1

1 Inledning 3
1.1 Syfte med dokumentet 3
1.2 Kort om lokalförsörjningsprocessen och styrande principer 3

2. Lokalernas nuläge och framtida behov 3
2.1 Verksamhetens uppdrag, mål och förändringar 3
2.2 Omvärldsförändringar och externa krav 7
2.3 Lokalernas kapacitet, fördelning och nyttjande 10
2.4 Lokalernas funktion och upplevd kvalitet 11

3. Fakta och kostnader 13
3.1 Förvaltningens lokalytor 13
3.2 Lokalkostnadsutveckling 13
3.3 Underhållsplan och åtgärder 14
3.4 Pågående och planerade lokaländringar 14

4. Prioriterade lokalbehov 15
4.1 Kriterier för prioriterade lokalbehov 15
4.2 Beskrivning av prioriterade lokalbehov 15
4.3 Översiktstabell prioriterade lokalbehov 25
4.4 Övriga behov av lokalåtgärder 27
4.5 Förändringar i prioriterade lokalbehov 27
4.5.1 Nya eller borttagna prioriterade behov 27
4.5.2 Ändrade prioriterade behov 28

1 Inledning

Dokumentet används för att redovisa nämndens långsiktiga lokalbehov som underlag till Region Gotlands lokalförsörjningsplan.

1.1 Syfte med dokumentet

Dokumentet ger en samlad och jämförbar bild av nämndens nuläge och långsiktiga lokalbehov. Det fungerar som stöd i att analysera hur verksamhetens mål och förändringar påverkar lokalbehoven. Målet är att skapa samsyn, identifiera angelägna behov och stödja en hållbar och långsiktig lokalplanering.

Dokumentet används vidare som:

- underlag för beslut i nämnden
- underlag till Region Gotlands lokalförsörjningsplan
- grund för budget- och investeringsbeslut

1.2 Kort om lokalförsörjningsprocessen och styrande principer

Arbetet följer Region Gotlands lokalförsörjningsprocess, som bygger på principer om samordning, ändamålsenlighet, kostnadseffektivitet, hållbarhet och god framförhållning. Mer information om processen och de styrande principerna finns i den regiongemensamma lokalförsörjningsplanen.

2. Lokalernas nuläge och framtida behov

Kapitlet beskriver hur uppdrag, omvärld och befintliga lokaler påverkar framtida lokalbehov.

2.1 Verksamhetens uppdrag, mål och förändringar

Regionstyrelseförvaltningen (RSF) stödjer regionstyrelsen, via regiondirektören, i arbetet med att styra, leda, följa upp och att ha uppsikt och helhetsansvar för regionens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Syftet är att vara en drivande, sammanhållande och samordnande kraft, som skapar värde och nytta för hela Region Gotland och för platsen Gotland, och att ge goda förutsättningar för kvalitetssäkrade och hållbara politiska beslut.
Förvaltningens verksamhet omfattar fem huvudområden:

- Styrning, uppföljning och samordnat stöd inom HR, ekonomi, digitalisering, kommunikation, regionupplysning, demokrati, kvalitet, inköp, informationsförvaltning, kansli och juridik
- Lokal och regional utveckling inom arbetsmarknad, näringsliv, landsbygdsutveckling, energi och klimat
- Beredskap och säkerhetsskydd, samt räddningstjänst
- Kultur- och fritidsverksamhet
- Samordnad måltidsverksamhet

RSF har verksamhet som riktar sig till förtroendevalda, övriga nämnder och förvaltningar, hel- och delägda bolag och stiftelser och till allmänhet och samhällsaktörer.

Kommande stycken behandlar mål, omvärldsfaktorer och andra förändringar som kan ha påverkan på verksamheternas lokaler.

Beredskap och säkerhetsskydd

Koncerngemensamt mål: Andelen medarbetare som kan rekommendera sin arbetsplats till andra ska årligen förbättras.

- Behov att förbättra lokalerna inom räddningstjänsten är en del för att stärka jämställdhetsperspektivet och således öka medarbetarnas trivsel på arbetsplatsen. Fler kvinnliga medarbetare söker sig numera till verksamheterna vilket belyser problematiken med exempelvis bristfälliga omklädningsrum.

Koncerngemensamt mål: Region Gotland ska stärka sin förmåga att upprätthålla kritiska verksamheter under minst två veckor vid fredstida kriser och höjd beredskap.

- Behov av fler förråd och lagringsutrymmen inom räddningstjänst för att skapa ändamålsenliga beredskapslager.

Nämndmål: Samtliga individer ska nås av hjälp från Räddningstjänsten inom 30 min.

- Behov av lokaler som är anpassade till dagens räddningsfordon och de krav som ställs i övrigt på en effektiv räddningsinsats.

Verksamhetsmål: Vi har en god samverkan med regionala aktörer, vi har uppnått målen i Gotlands Regionala inriktning för beredskapsarbetet.

- Behov av avlyssningssäkra rum, RÖS (röjande signaler) och ASK (avlyssningsskyddade) eller liknande.

Verksamhetsmål: Region har en god förmåga att förebygga, motstå och hantera oönskade händelser och skydda verksamhet, information och samhällsviktiga funktioner

- Vi behöver skaffa lagringsförmåga, beredskapslager. Vi behöver skapa robusta och motståndskraftiga lokaler till exempel tillföra elverk och alternativ värme i reserv mm.

Verksamhetsmål: Vi har ett bra befolkningsskydd inom regionen

- Vi behöver stärka samhällets motståndskraft genom robusta lokaler för särskilda samlingsplatser och trygghetspunkter.

Verksamhetsmål: Säkerhetsställa en effektiv struktur för ledning och samverkan

- Behov av robusta ledningsplatser med olika förmågor t ex RÖS rum säkerhetsskyddsklassificerad information, öppna lokaler för samhällsstörningar.

Verksamhetsmål: Rådhuset Visborg har en säker entré med tillhörande säkra mötesrum

- Fysisk säkerhet är en viktig del för att upprätthålla en god säkerhetskultur. De nya CER direktivet kräver god säkerhet i våra lokaler.

Verksamhetsmål: Vi har en expedition för hantering av signalskydd (Kryexp).

- Regionen har behov av signalskydd vilket också är ett krav utifrån den information vi hanterar. Det innebär att vi behöver bygga en expedition för hantering av hemlig information, lagring, sändning och mottagning. Det innebär placering av signals-skyddsutrustning och möjlighet till arkivering.

Måltid

Politiskt grunduppdrag är att servera god och näringsriktig mat samt att organisera, samordna och effektivisera produktion och servering av måltider för regionens verksamheter. Ansvaret omfattar lokal- och produktionsplanering, livsmedelsupphandling, meny- och receptplanering, restaurangverksamhet och Mat- och måltidspolicyn. Uppdraget innebär också:

- hög kvalitet på maten
- god driftsekonomi
- lokal tillagning
- mat lagad från grunden
- öka ekologiska och närproducerade livsmedel
- öka andelen vegetariska måltider
- korta varmhållningstider
- blandade driftformer
- ingen produktion av kyld mat i stor skala

Nämndmål: Öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet årligen och med totalt 25 procent under perioden 2024–2027.

Nämndmål: Under perioden 2024–2027 ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka årligen. Målet är att andelen år 2027 ska vara 40 procent.

Koncerngemensamt mål: Region Gotland ska stärka sin förmåga att upprätthålla kritiska verksamheter under minst två veckor vid fredstida kriser och höjd beredskap.

Inriktningsbeslut RF 2024: Inriktningen för måltidsproduktionen är en nybyggnation av ett större tillagningskök med förutsättningar för produktion av varm och kyld mat.

Kultur och Fritid

Avdelningen har två nämndmål mot regionstyrelsen som till viss grad påverkas av lokalförsörjningen, målen är följande:

Koncerngemensamt mål: Öka andelen barn och unga (0–18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 procent under perioden 2024–2027.

Koncerngemensamt mål: Andelen barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre som rör sig minst 1 timme per dag ska öka årligen och med 10 procent under perioden 2024–2027.

Kulturens behov beskrivs fram till 2028 i Kulturplan 2025–2028. Där lyfts behovet av verksamhetsanpassade lokaler inom samtliga kulturområden.

Verksamhetsmål: Fler verksamhetsanpassade lokaler är tillgängliga.
Fler verksamhetsanpassade lokaler tillgängliggörs för skapande och publikmöten, anpassade efter olika behov inom olika konstområden. Ombyggnationen av Konstmuseet möjliggörs i

samverkan. Samverkan utvecklas kring hur befintliga lokaler kan göras tillgängliga för fler på lika villkor. Särskilt fokus på lokaler för barn, unga och unga vuxna.

Verksamhetsmål: För folkbiblioteken på Gotland under planperioden är att fortsätta att utveckla bibliotekens verksamhet så att den blir mer relevant och tillgänglig för gotlänningarna. Biblioteken ska vara på rätt plats med rätt verksamhet för den platsen. För att rätt utnyttja våra resurser kan vi behöva se över bibliotekens placering och öppettider. Ett annat viktigt mål under perioden är att utveckla bibliotekens roll i civilförsvaret. Bland annat innebär det att biblioteken får en funktion i regionens beredskapsplan som informationspunkter, där regionen kan förmedla säkerställd information i händelse av en större samhällsstörning eller kris.

I fritidsplanen finns ett antal mål som har en utgångpunkt i lokalförsörjning. Lokalförsörjningen är en del av måluppfyllelsen för de nedanstående målen, dock inte enbart då det är många parametrar som spelar in.

Verksamhetsmål: Öka tillgängligheten i regionala anläggningar, gällande både den fysiska tillgängligheten i lokalerna och tillgängligheten i bokningsförfarandet.

Verksamhetsmål: Verka för att elitidrotten ges goda förutsättningar på Gotland, vilket skapar förebilder och ger inspiration till barn och ungdomar.

Verksamhetsmål: Ta fram tydlig utvecklingsplan för befintliga anläggningar och skapa långsiktig prioritering av anläggningsutveckling med hänsyn till idrottens behov över hela Gotland.

Verksamhetsmål: Vid nybyggnation av idrottshall bygga en fullstor anläggning.

Verksamhetsmål: Medverka till att det finns anläggningar som möjliggör gotländska elitsatsningar och evenemang.

Verksamhetsspecifika och administrativa lokaler

Det övergripande ansvaret för lokalerna på Visborg ligger idag på regionsstyrelseförvaltningen. Förvaltningen bedömer att det finns utrymme att ännu bättre nyttja ytorna utifrån rådande behov och planerar därför ett utvecklingsarbete för en långsiktig plan för hur lokaler på Visborg ska nyttjas.

De administrativa verksamheter som ligger spridda utanför Visborg gör det bland annat utifrån politiska beslut för en levande landsbygd. Här kan nämnas bland annat löneadministrationen i Slite som är en del av HR-avdelningen. Verksamheterna är väl fungerande men utmaningar finns i avstånd från övriga verksamheter framför allt för de enheter som finns på flera ställen. Inom HR-avdelningen har till exempel önskemål lyfts om gemensamma kontorslokaler för att ännu bättre kunna nyttja varandras kompetenser vad gäller samarbeten, arbetsmetoder och arbetssätt. Gemensamma lokaler skulle ge effektivare användning av lokalytor och möjliggöra nya moderna, flexibla arbetssätt. En sammanhållen avdelning med bättre förutsättningar för sammanhållna HR-processer mot övriga verksamheter i Region Gotland. Verksamheter som ligger strategiskt placerade, grundat på behovet av kundkontakt och närhet till externa samarbetsparters, bedöms ligga strategiskt rätt.

2.2 Omvärldsförändringar och externa krav

Beredskap och säkerhetsskydd

Civilt försvar är ett högaktuellt ämne där övergripande beslut får stor betydelse för framtida lokalbehov.

Säkerhetskulturen behöver stärkas utifrån ett säkerhetsskyddsperspektiv för att uppfylla gällande lagkrav. Målet är att höja säkerheten för Visborgs besökare, medarbetare och lokaler i sin helhet. En central del av detta arbete gäller tillträdeskontrollen vid huvudentrén i Rådhuset. För att minimera risken bör externa besökares tillgång till arbetsytorna begränsas och mottagningar bör i stället ske i anslutning till receptionen. Samtidigt finns ett behov av att tillhandahålla anpassade arbetsplatser för konsulter samt utrymmen för säkra möten med brukare och klienter.

Säkerhetsskyddslagen reglerar kravställning i olika nivåer avseende säkra mötesrum dvs skyddade från avlyssning. Lämplig placering på ett sådant rum kan vara en möteslokal som är elektronikfritt i källarutrymmen. EU-direktivet CER (Directive on the resilience of critical entities) kravställer likväl som säkerhetsskyddslagen att vi hanterar vår känsliga information i säkra lokaler på ett säkert sätt. I och med att vi hantera säkerhetsskyddklassificerad information behöver vi bygga upp vår signalskyddsförmåga vilket bland annat innebär lokalbehov.

Räddningsfordon tenderar att vara större än sina föregångare vilket ställer krav på lokalernas förmåga till anpassning. Lokalerna har begränsningar i omklädningsrum, lagerförvaring samt att garagedelen behöver rymma fler fordon vilket gör det svårt för verksamheterna att växa i den takt som uppdraget kräver. Det pågående arbetet med RUHB (räddningstjänst under höjd beredskap) ställer nya krav på verksamhetens lokaler och förrådsutrymmen. Räddningstjänstens stationer och andra viktiga lokaler måste kunna fungera under längre störningar, exempelvis vid el-, vatten- eller kommunikationsbortfall. Fordon, drivmedel, reservkraft, skyddsutrustning och annan materiel behöver kunna skyddas och vara tillgängliga när de behövs.

Måltid

Det rådande världsläget kräver en ökad beredskap. Det handlar framför allt om att stärka verksamhetsnära lager av livsmedel och engångsmaterial samt att säkra en reservkapacitet. Reservkraft och trycksättning för nödvatten är nödvändiga i en kris. Det finns även behov av lagringsutrymme för andra robusthöjande inköp liksom en samlingslokal för ledningen, utrustad för arbete i kris och krig.

Beställande verksamheter står idag inför omfattande förändringsarbeten där antalet elever i skola/förskola minskar, samtidigt som den demografiska utvecklingen pekar på fler äldre i behov av stöd. Det pågår en kraftig ökning av måltider till ordinärt boende vilket skapar extremt stora utmaningar. Måltidsorganisationen har ett behov av ökad flexibilitet när beställande verksamheter rör på sig för att hantera förändringar i produktionsvolym och vid behov kunna ställa om produktionsteknik. Ett inriktningsbeslut är fattat i regionfullmäktige för byggnation av ett centralkök för varm och kyld mat. För att klara produktion i väntan på att ett nytt centralkök står färdigt planeras ett återöppnande av köket i Hemse vårdcentral med inriktning mot kylda måltider till socialförvaltningen.

Förändringsarbete i beställande verksamheter påverkar måltidsverksamheten. Ett exempel är utbildnings- och arbetslivsförvaltningens planer för Hackspettenområdet, där bland annat Polhemskolan finns. Dessa planer kommer oundvikligen att påverka måltidslokalerna och sannolikt medföra investeringsbehov, möjligen med kort varsel.

Kultur och Fritid

Kulturverksamhetens lokalbrist har varit känd i många år. De största behoven för kulturen är lokaler för ung kultur, bild/form/slöjdverksamhet, scenkonst, dans och cirkus.

Beställning av ombyggnation av nuvarande Solbergabadet är överlämnat till projektavdelningen utifrån det beslut politiken fattade vid RF:s möte 16 juni 2025. Lokalen ska användas som plats för ungkultur, dansområdet och för det fria kulturlivets behov av en mellanstor scen. Tillfälliga, icke verksamhetsanpassade lokaler nyttjas inom Kulturum för ungkulturverksamhet. Det finns även ett behov av replokaler och möjligheter för unga att ägna sig åt kultur på fritiden.

Behov finns också av lokaler för dansens och cirkusens repetitioner och publikmöten innan Solberga kulturhus öppnar. Behov finns också av lokaler för ungkulturverksamheten som övertagits av kultur- och fritidsavdelningen från utbildnings- och arbetslivsförvaltningen. Tillfälligt möts dessa behov av hyreslokaler i Specksrum 6/Kulturrum. Utöver det finns behov av en tillgänglig stor scen i Visby. Länsteaterns lokal har stora utmaningar kring tillgänglighet för icke publika ytor/arbetsmiljö.

Arbete pågår med att möjliggöra ombyggnad av Konstmuseet, men efterfrågat är även verkstäder för konstnärer. Konst och Form Gotland hyr lokaler inom Specksrum 6. Generellt finns det ett stort behov av billiga ateljélokaler för konstnärer.

Filmstudion Kustateljén har upprustningsbehov medan Slite teaters renoveringsbehov möts under 2026–2027. Rondo i Klintehamn har inga kända behov men bör ses över. Region Gotland hyr också ut lokaler till kulturverksamheter, såsom Gotlands Kulturum, Östersjöns författar- och översättarcentrum och Tonsättarcentrum/Tonsättarskolan.

Ny lagstiftning gällande skolors skalskydd påverkar bibliotek som är inrymda i skolbyggnader, vilket för regionsstyrelseförvaltningen berör Gråbo och Fårösund. Biblioteket på Gråbo byggs under hösten om av utbildnings-och arbetslivsförvaltningen. En egen entré skapas till biblioteket och dörrar mellan skolan och biblioteket har säkra lås. Biblioteket i Fårösund kan komma att behöva anpassas på liknande sätt.

Under flera år har avdelningen arbetat mot att tillgängliggöra våra bibliotek mer utanför bemannad öppettid genom att inför meröppet. Detta har fokuserats på biblioteken utanför Visby. Behov finns för att även öppna Almedalsbiblioteket som meröppet. Dock behövs en förstudie kring införande då lokalen är stor, har många in- och utgångar och Region Gotland samverkar i lokalen med Uppsala universitet.

Utifrån bevattningssituationen på Gotland ser vi även en mer långsiktig trend att det kommer att behövas fler konstgräsplaner framöver. Dock finns även här en utmaning på lång sikt, då det ännu är osäkert vilket fyllningsmaterial som ska användas.

Gymnasterna har ett långtgående initiativ att lösa sin anläggningsutmaning på egen hand. Föreningen har blivit beviljad driftstöd för att kunna hyra in sig i lämplig anläggning och har blivit erbjuden en anläggning i norra Visby. Visbygymnasterna har fått ett positivt förhandsbesked på bygglov.

Friidrotten för i dagsläget en osäker tillvaro för sin vinterträning i kulvertarna på Korpen. Det är ingen långsiktig lösning utan Region Gotland behöver se över en mer hållbar lösning för friidrotten vintertid.

Ridsporten på Gotland har ingen anläggning som drivs av Region Gotland, utan det är föreningar eller kommersiella aktörer som står för det. För att börja ge ridsporten en liknande behandling som många andra idrotter är behovet av en regionalt driven anläggning stort. En förstudie för en utomhusanläggning är genomförd och steg två är att titta på helheten med även en inomhusanläggning. Kultur- och fritidsavdelningen har två olika uppdrag från politiken att återkomma med förslag på lösning.

På Gotland finns ingen större sammanhängande aktivitetspark, en brist som behöver korrigeras. I aktivitetsparken bör även skateboarden inkluderas då det saknas en genomtänkt och ändamålsanpassad anläggning, ett behov som är etablerat och utrett under en lång tid. Avdelningen har uppdrag från politiken att återkomma med förslag på lösning på A7-området i Visby. Utredning har skett i samarbete med parkavdelningen.

Verksamhetsspecifika och administrativa lokaler

En trend för kontorsarbetsplatser är en vilja från såväl arbetsgivare som arbetstagare att vara mer på plats. Företag som renoverar tenderar att lägga fokus på de gemensamma ytorna i form av mötesrum, sociala ytor samt ge möjlighet till digitala möten. Användande och utveckling av administrativa arbetsplatser är under utredning med syfte att åstadkomma en tydligare koncernstyrning.

Socialförvaltningen signalerar behov av två säkra rum för möten med besökare i samband med myndighetsutövning, för att tillgodose en säker arbetsmiljö. Rummen behöver ha två dörrar för reträttväg, inga lösa föremål som kan användas som tillhyggen samt larm. Bedömningen är att behovet kan finnas i flera förvaltningar.

Reception på Visborg har behov av att utveckla besöksmiljön för att möta omvärldsförändringar. I den processen måste receptionens erfarenheter från idag tas med för att möta morgondagens. Det finns behov som måste beaktas om upplysningsfunktionen i kriskommunikationsplanen kan behöva aktiveras. Vid en ombyggnad av receptionen är det många behov och krav gällande säkerhet, sekretess, tillgänglighet och god service som måste uppfyllas.

2.3 Lokalernas kapacitet, fördelning och nyttjande

Beredskap och säkerhetsskydd

Räddningstjänsten har tio stationer som alla används dygnet runt året runt. Inom stationerna finns bland annat administrativa arbetsplatser, utbildningslokaler, omklädningsrum, träningsytor och garage. I Visby finns även en övningsplats med byggnader för ändamålet.
Flertalet stationer är trångbodda och det finns ett tydligt behov av utökning av lokalytan.

På Visby brandstation saknas kapacitet tillfullo för administrativa lokaler, både arbetsplatser och mötesrum.

Mötesrum där säkerhetskänslig information finns inte idag. Säkerhetsskyddslagen reglerar kravställning i olika nivåer för denna form av mötesrum (12-25 deltagare). Åtgärder för att hantera ASK/ RÖS kan omfatta placering av lokal (utan närliggande utrymmen), skyddade fönster, byggnadstekniska åtgärder såsom väggar, kabeldragning och ventilation, samt begränsning av användande av elektronisk utrustning. Det får ej vara möjligt att koppla upp utrustning till internet, varken trådlöst eller via kabel. Ett exempel på ett sådant rum kan vara en möteslokal som är elektronikfritt i källarutrymmen. Lokal har identifierats och planeringsfasen ska inledas.

Region Gotland bedöms framöver ha ett ökat behov av ändamålsenliga och säkra lagerytor för att stärka försörjningsberedskapen och verksamheternas uthållighet. Behovet omfattar både omsättningslager, där varor löpande används och ersätts, och statiska beredskapslager för materiel och förnödenheter som ska kunna lagras under längre tid. En förstudie pågår för att kartlägga och precisera behovet av lagerytor, lokalisering och tillhörande lagerhanteringssystem.

Måltid

Verksamheten har totalt 36 tillagnings-/mottagningskök samt matsalar geografiskt spridda över hela ön med en produktion på 12 000 portioner per dag med en i dagsläget egentlig produktionskapacitet som ligger cirka 2000 portioner lägre. Hälften av de 22 tillagningsköken producerar fler portioner än bedömd produktionskapacitet. Detta är redan idag är ett problem men ytterligare en försvårande omständighet vid volymförändringar när verksamheter utökar, flyttar eller tillkommer. För att tillgodose de ökande behoven inom socialförvaltningen görs i dag tillfälliga och mindre stabila anpassningar i befintlig verksamhet. Matsalarnas kapacitet och underhåll är varierande där det i vissa fall, om schemaförändringar inte är genomförbara, kan finnas behov av att utöka ytan. Detta innebär ett större slitage på inventarier och lokaler och dess tekniska livslängd.

Stora delar av produktionen är kopplad till skolan där behoven främst finns under terminerna, under lov (framför allt sommarlovet) är behovet lägre och produktionen samordnas på färre kök. Matsalarna nyttjas främst under lunch och mellanmål där några få är utrustade med teknik som möjliggör alternativ användning. Produktion till sjuk- och äldrevård har samma behov alla dagar på året. En delvis kyld produktion till framför allt äldrevård gör att produktionen är knutet till en normal arbetsvecka med några undantag. Några kök hyrs ut under sommaren.

Kultur och Fritid

Inom kulturområdet nyttjas Slite teater, Filmstudion Fårösund, lokaler för Konst och form på Gotland samt Studio 508 i Specksrum 6/Kulturum, Wisbygymnasiets aula, Rondo och Länsteaterns lokal. I alla utom de två sistnämnda är det Kultur- och fritidsavdelningen som är kontraktsinnehavare. Lokalytan nyttjas dock i samråd med andra förvaltningar. Övriga två drivs av föreningar med kulturstöd. Att inte själv ha rådigheten över lokalernas beskaffenhet skapar problem vid anpassning och även i diskussioner gällande gränsdragningslistan.

Många kulturföreningar hyr och använder Region Gotlands övriga lokaler för repetitioner och publikmöten, men användbarheten begränsas av att det ofta saknas nödvändig verksamhetsanpassning för kulturverksamhet. Kustateljén har outnyttjad kapacitet både för produktion, publikmöten och förvaring.

Biblioteken finns utspridda över hela ön – de allra flesta gotlänningar har ett bibliotek inom överkomligt avstånd. I Visby finns huvudbiblioteket Almedalsbiblioteket som är öppet alla dagar i veckan, kompletterat av biblioteken i Gråbo och på Korpen. Biblioteken i centralorterna Slite, Roma, Klintehamn och Hemse har generösa lokaler och öppettider och kompletteras av biblioteken i Fårösund, Östergarn och Burgsvik med mindre lokaler och mer begränsat öppethållande. Utöver de fasta biblioteken finns även två mobila bibliotek.

Inom fritid finns en stor spännvidd mellan de olika lokalerna/anläggningarna som innehåller följande:

- 3 simhallar, varav en är privat där Region Gotland upphandlat timmar för bad.
- 3 ishallar, varav två i Region Gotlands regi och en privat
- 1 arena, (Destination Gotland Arena)
- 1 stor idrottshall, (Södervärn)
- 9 idrottshallar.
- 26 gymnastiksalar.
- 19 skollokaler, (Teater, aula, matsal, klassrum, hemkunskapssal)
- 4 idrottsplatser, Gutavallen, Visborgsvallen, Klintevallen, Sudervallen)
- Grönytor, Fotbollsplaner ink varpaplan (A7, Rävhagen, Visborg, Klintehamn, Hemse)
- 4 konstgräsplaner. (Hemse, Slite, Visborg, Säve)
- 6 motionsspår
- Övriga lokaler såsom skyttehall, källarlokal på Gråbo, utegym på P18.

Föreningslivet är beroende av ideella tränare och ledare vilket gör att anläggningarna har en hög beläggning under kvällar och helger där det finns behov av ytterligare tider främst kopplat till Visby.

Nyttjandegraden är även starkt kopplat till storleken på anläggning. De fullstora hallarna, vilket innebär en golvyta på 40x20 meter eller däromkring, är i princip fullbelagda.

2.4 Lokalernas funktion och upplevd kvalitet

Beredskap och säkerhetsskydd

Räddningstjänsten har flertalet förhållandevis gamla och icke ändamålsenliga lokaler.

På brandstationen i Visby förvaras flertalet fordon och annan utrustning spridd över verksamhets ytor. Bland annat står fordon och containrar med känsligt innehåll utomhus. Förrådsmaterial har ofta inget givet utrymme.

Efter utryckning är det viktigt med möjlighet till dusch och ombytesmöjligheter där bristen på omklädningsrum blir ett problem, särskilt sett till behovet av omklädningsrum för både män och kvinnor. Det saknas även samlingslokaler som används till såväl förebyggande utbildning som till diskussionsgrupper, återhämtning och stödjande samtal efter utryckning. Behovet av garageplatser ökar och idag är det ofta tre fordon som åker vid utryckning men flera stationer har enbart två platser.

Det föreligger ett stort behov av säkra rum och beredskapslager för att kunna utföra arbetsuppgifter. Det finns vidare behov av en expedition för hantering av signalskyddsutrustning och information.

Måltid

Grunduppdraget kan i dagsläget hanteras, men lokaler och utrustning överbelastas på flera ställen. Produktionen till ordinärt boende kräver idag kostsamma tillfälliga lösningar såsom fristående frys- och kylcontainers på grund av ej ändamålsenliga lokaler och kraftigt ökande volymer. Måltidsavdelningens totala produktionsvolym är nu tjugo procent högre än egentlig produktionskapacitet och marginalen för tillkommande portioner är liten eller obefintlig. Detta ökar i förlängningen risken för felhantering och uteblivna måltidsleveranser. Otillräckliga lokaler ökar riskerna för att ej kunna följa lagkrav för livsmedelssäkerhet och arbetsmiljö.

Lokalfrågan är i övrigt mycket utmanande på grund av eftersatt underhåll, där kortare driftstopp för att åtgärda det mest akuta i lokalen sker mer och mer frekvent. Alternativa produktionsställen vid ett mer omfattande driftavbrott finns inte i dagsläget.

Kultur och Fritid

Slite teater och Rondo är små/mellanstora scener med enkel scenteknik. Slite teater uppgraderas under 2026/2027 och viss verksamhetsutveckling sker ihop med periodiskt underhåll för att möta större behov. Konst- och forms lokaler i Specksrum 6 är inte tillgänglighetsanpassade – entrén är för smal. Revets replokal på Speckrum 6 är inte heller tillgänglighetsanpassat. Verksamheten behöver mer ändamålsenliga lokaler. Underhållsbehov finns även i Kustateljén i Fårösund.

Inom biblioteksverksamheten fungerar lokalerna väl för ändamålet. De flesta lokaler har dock i varierande grad behov av periodiskt underhåll främst av ytskikt. Flera lokaler, som till exempel i Burgsvik och huvudbiblioteket i Almedalen, ger ett slitet och nedgånget intryck. Almedalsbiblioteket är i stort behov av modernisering och anpassning till dagens verksamhet där folkbibliotek och universitetsbibliotek delar på lokalerna. Två exempel är behovet av fler eluttag och behovet av fler utrymmen för studier.

Biblioteken har flera prioriterade målgrupper med behov av tillgänglighetsanpassade lokaler. Flera av lokalerna är i behov av tillgänglighetsanpassning för att uppfylla gällande lagar och regelverk.

Meröppet, som innebär att låntagare har tillgång till ett obemannat bibliotek under utökade öppettider finns nu på biblioteken i Roma, Hemse, Slite, Burgsvik och Fårösund. Målet är att införa meröppet på samtliga bibliotek. Förstudie för Almedalsbiblioteket behöver påbörjas.

Det finns ett underskott på fullstora anläggningar inom fritidsområdet. Med fullstor menas i detta fall en spelyta på minst 40x20 meter. Trenden är att fler och fler föreningar med fler lag vill ha mer yta och oftare. Med nya anläggningar i Roma och Visby i den storleken kommer vi närma oss ett läge där vi ur verksamhetssynpunkt är väl beställda. Då många av de befintliga anläggningarna är relativt ålderstigna är det vissa problem med den fysiska tillgängligheten på vissa av dem. Det pågår ett utredningsarbete på enheten för att identifiera var behoven är som störst.

Det finns även anläggningar som har renoveringsbehov, såsom ishallen i Visby och spontanidrottsplatser. Ishallen i Visby har renoverats till viss del inför hockeyallsvenskan, men ytterligare renoveringsbehov kvarstår. Beslut är taget i regionfullmäktige att ingå borgen för förening för att etablera en ny ishall i Visby. Tills denna är på plats behöver nuvarande ishall upprätthållas.

I Visby finns ett identifierat behov inom fotbollen gällande mer yta för konstgräs. Dagens två planer räcker inte till för det behov som förbund och klubbar har utifrån både träning och matcher. Ny konstgräsplan har i föreningsregi byggts i Roma, det fulla behovet av fler planer i Visby tros dock inte minska.

3. Fakta och kostnader

I detta kapitel redovisas fakta om befintliga lokaler, planerat underhåll och beslutade lokalåtgärder samt fakta om lokalkostnadsutveckling med stöd av underlag från Fastighetsförvaltningsavdelningen.

3.1 Förvaltningens lokalytor

Regionstyrelseförvaltningen har en total lokalyta på drygt 56 000 kvm fördelat enligt följande:

- Beredskap och säkerhetsskydd 4 500 kvm
- Måltid 9 000 kvm
- Kultur och fritid 23 000 kvm
- Verksamhetsspecifika och administrativa lokaler 20 000 kvm

3.2 Lokalkostnadsutveckling

Förvaltningsgemensamt

Förvaltningens lokalkostnader 2026 uppgår till cirka 81 mnkr. Den största delen återfinns i hyreskontrakt med teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen (TSF) cirka 72 mnkr. Närmare 6 mnkr är kostnader där förvaltningen samutnyttjar lokaler med andra förvaltningar/verksamheter som i sin tur hyr av TSF. Detta gäller exempelvis vissa gymnastiksalar där lokalerna nyttjas olika tid på dygnet av skolan respektive kultur- och fritid men också för måltidsverksamheten på lasarettet där hälso- och sjukvården står för kontraktet för hela lasarettet. Till detta kommer externt förhyrda lokaler för verksamhet vid Kustparken i Fårösund.

Lokalkostnaderna för 2027 förväntas öka till följd av att lokalbeståndet utökas med det nya badhuset samt den renoverade ishallen i Visby. Utöver detta tillkommer kostnader för återetableringen av köket vid Hemse vårdcentral. Dessa kostnadsökningar sker utöver den ordinarie indexeringen av hyrorna för 2027.

Utvecklingen har de senaste åren varit en ökad lokalkostnad då ett flertal lokaler verksamhetsanpassats och renoverats.

Beslut om att byta till den senaste gränsdragningslistan, från den 1 januari 2026, kan också ge följdeffekter på ekonomin.

3.3 Underhållsplan och åtgärder

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens plan för underhåll de kommande tio åren är främst kopplat till skalskydd och tekniska system i de lokaler som regionstyrelseförvaltningen hyr. Akuta fel uppstår och ett större grepp tas i samband med dessa fel om utrymme finns. Som tidigare beskrivet är behovet av underhåll stort, men utförande resurser och ekonomi räcker inte till. För hela underhållsplanen hänvisas till teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens lokalbehovsdokument.

3.4 Pågående och planerade lokaländringar

I detta kapitel redovisas lokalåtgärder där genomförandet har påbörjats eller planeras påbörjas under år 2026. Detta omfattar exempelvis investeringar, inhyrningar eller avvecklingar som har gått vidare från analys, prioritering och planering och nu befinner sig i genomförandefas – eller står inför praktiskt genomförande inom kort.

Måltid

2027 kommer upprustning och ombyggnation av kök i Hemse vårdcentral att genomföras för att bidra till en förbättrad produktionskapacitet fram till dess att nytt större kök för varm och kyld mat står klart om ca sju år. Utöver detta finns behov av vissa och återkommande åtgärder i kök och matsalar, dessa åtgärder bedöms i dagsläget rymmas inom avdelningens investeringspott.

Kultur och Fritid

Investeringar och renovering av Slite teater pågår under 2025–2027. Scenrummet omskapas för att motsvara Riksteaterns krav för Gul scen, salongens stolar och eventuellt golv byts ut, salong och scen tillgänglighetsanpassas. Region Gotland har ansvar för driften på Slite teater vilket innebär utökat ansvar och behov av städning, teknisk kompetens och vaktmästeri.

Projektering av ombyggnad av Solbergabadet pågår. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen är beställare och regionstyrelseförvaltningens fritidsenhet hyr lokalen när skolan är stängd. Nytt badhus förväntas vara klart i slutet av 2027. Byggande av ny idrottshall i Roma pågår. Idrottshallen ska enligt plan stå klar för slutbesiktning till sommaren 2027 och planen är att Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen och kultur och fritidsavdelningen ska komma i gång med verksamhet i lokalerna till terminsstart hösten 2027.

Beslut i regionfullmäktige gällande medel till byggande av idrottshall i Visby finns och Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen är beställare. I nuläget ser Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen över ett första steg med etablering av en temporär hall. Kultur och fritidsavdelningen är delaktig i arbetet så att hallen (oavsett om det är temporär eller permanent) kan nyttjas efter skoltid. Det är viktigt att inte etablera en för liten hall som idrotten inte kan nyttja utifrån det behov som finns identifierat.

4. Prioriterade lokalbehov

Det här kapitlet omfattar prioriterade lokalbehov där genomförandet ännu inte har påbörjats, utan behovet befinner sig i analys- eller förstudiefas. Endast behov där åtgärden förväntas påbörjas från och med 2027 tas med här. Behov med genomförandestart 2026 eller tidigare redovisas i stället i kapitel 3.4.

4.1 Kriterier för prioriterade lokalbehov

För att ett lokalbehov ska kunna tas vidare och omfattas av den gemensamma lokalförsörjningsplanen krävs att det uppfyller minst ett av följande kriterier:

- Ytförändring >200 m²
- Investering >5 mnkr
- Strategisk betydelse för regionen

Utöver dessa kriterier ska behovet också vara prioriterat av nämnden. Endast de behov som nämnden själv bedömer som angelägna redovisas i detta kapitel.

4.2 Beskrivning av prioriterade lokalbehov

Tabell: Prioriterade lokalbehov

1–9 **Verksamhetsspecifika och administrativa lokaler**
10–23 **Kultur och fritid**

Nr	Projekt/åtgärd	Nästa steg
1	Hemlig expedition (Kryexp)	Besluta om lösning och finansiering
2	Säkra mötesrum	Beslut och finansiering
3	Receptionsyta och besökssystem	Beslut, finansiering och ansvar för besökssystem
4	Förråd valkansliet	Säkerställa lämplig lokal och genomföra flytt
5	Ekonomibyggnad brandstation	Utreda lösning och investering
6	Brandstation Dalhem	Slutföra förstudie och ta investeringsbeslut
7	Brandstation Klintehamn	Slutföra förstudie och ta investeringsbeslut
8	Större tillagningskök	Förstudiedirektiv och fortsatt planering
9	IT-datahallar	Slutföra analys och besluta om lösning
10	(Ung)kulturhus	Genomföra projektering och byggnation
11	Mellanstor scen, 300–800 platser	Integreras i kulturhusprojektet
12	Danssal	Integreras i kulturhusprojektet
13	Cirkuslokal	Utreda permanent/tillfällig lösning
14	Hantverkslokal	Säkerställa finansiering och lokal
15	Stor scen, 800–1 200 platser	Utreda lokal- och finansieringsalternativ

16	Inomhusanläggning friidrott	Utreda samlokalisering med idrottshall
17	Ridsportsanläggning utomhus	Återuppta efter pågående lokaliseringsfrågor
18	Ridsportsanläggning inomhus	Samordna med utomhusanläggning
19	Aktivitetspark	Budgetprioritering och genomförande
20	Konstgräsplan Visby	Utreda lokalisering och investeringsbehov
21	Konstgräsplan Slite	Planera upprustning och investering
22	Idrottshall	Samordna med skolans behov och friidrott
23	Naturgräsplaner Rävhagen	Ta fram åtgärds- och investeringsplan

Verksamhetsspecifika och administrativa lokaler

1.Hemlig expedition (Kryexp)	
Vad är behovet?	Mottagning, sändning och arkivering av säkerhetskänslig information. Inklusive signalskydddsutrustning.
Var?	Visborg
När behöver behovet vara löst?	Så snart som möjligt – behovet har tidigare identifierats
Skede i processen	Behov identifierat
Orsak till behovet	Nuvarande lokaler brister i sekretess och säkerhet
Önskad effekt	Uppfylla lagliga krav. Hantera säkerhetskänslig information på rätt sätt.
Prövade alternativ	Nej
Risker om inget görs	Sanktionsavgifter upp till 10 mnkr. Felhantering av säkerhetsinformation.

2. Säkra mötesrum Visborg	
Vad är behovet?	Mötesrum som uppfyller krav på sekretess och fysisk säkerhet vid myndighetsutövning där handläggare möter besökare.
Var?	Visborg, Rådhuset – i anslutning till Ljusgården
När behöver behovet vara löst?	Så snart som möjligt – behovet har tidigare identifierats men ej tillgodosetts
Skede i processen	Behov identifierat, förslag framtaget
Orsak till behovet	Nuvarande mötesrum brister i sekretess och säkerhet
Önskad effekt	Tryggt och professionellt mottagande, ökad säkerhet och sekretess
Prövade alternativ	Modulrum liknande telefonhytter bedöms som möjliga, placering i ljusgården, tidigare förslag från RSF
Risker om inget görs	Bristande sekretess, säkerhetsrisker, oprofessionellt bemötande

3. Förändring av receptionsyta Rådhuset Visborg	
Vad är behovet?	Förbättra/utveckla besöksmiljön och säkerheten för Rådhuset och Visborg samt dess medarbetare. En ombyggnation av nuvarande arbetsrum till mötesrum i varierande storlekar. En till WC i anslutning till reception. Byte från skjutdörr till speedgates mellan reception och Ljusgården. Ytterligare en speedgate mellan plan 3 och 4. Godshanteringens säkerhet. Besökssystem för Visborg. I arbetet med säkerheten måste även

	tillgängligheten för medborgare beaktas.
Var?	Visborg, Rådhuset – i anslutning till receptionen/Ljusgården. samt mellan plan 3 och 4.
När behöver behovet vara löst?	Så snart som möjligt – behovet har identifierats och förankrats med förvaltare och fastighetsägare.
Skede i processen	Behov identifierat, förslag framtaget och presenterat för KLG, FLG och styrgrupp för lokalförsörjning, ägarskap av besökssystem ej fastställt. Fastighetsägare och förvaltare är positiva till förändring av planlösning.
Orsak till behovet	Minimera externa besökare i anslutning till arbetsplatser och istället ta emot externa besökare i närheten av receptionen. Arbetsytor till konsulter samt tillgodose behovet av säkra möten med brukare och klienter. Ökad säkerhetskultur för Visborg och dess besökare samt ökad säkerhet för huset och dess medarbetare i sin helhet.
Önskad effekt	Skapa en trygg och professionell besöksmiljö med rätt balans mellan säkerhet, sekretess, tillgänglighet och god service. Lösningen ska samtidigt minska obehörig tillgång till arbetsplatser och IT-infrastruktur samt ge goda förutsättningar för verksamheten att hantera besök, service, krissituationer och godsmottagning.
Prövade alternativ	Planskiss framtagen av fastighetsägare, möjlighet till WC. Erfarenheter från andra kommunhus i landet.
Risker om inget görs	Säkerhetsrisk för medarbetare med obehöriga i huset samt obehörig användande av nätverket. Oprofessionellt bemötande. Vi möter inte bestämmelser från NIS2 och Kommande Cer-Direktiv.

4. Förråd till valkansliet	
Var?	Visborg, källaren
När behöver behovet vara löst?	Behovet är akut
Skede i processen	Behov identifierat, kansliet är redo att byta förrådslokal nu.
Orsak till behovet	Nuvarande förrådslokal har stora brister i säkerhet och arbetsmiljö
Önskad effekt	Lokaler där allt material får plats och som är säkra för att förvara känsligt valmaterial och uppfyller krav på arbetsmiljö för de medarbetare som arbetar i förrådet.
Prövade alternativ	Lämpliga lokaler finns i källaren på Visborg, men används idag av andra verksamheter.
Risker om inget görs	Stora säkerhetsrisker samt risker i arbetsmiljön.

5. Ekonomibyggnad Visby brandstation	
Vad är behovet?	En byggnad som innehåller plats för containrar, reservfordon, däck, bandvagnar, personbilar, högkapacitetspump med mera. Avvecklade brandbilar ska sparas i verksamheten enligt riktlinjer från MCF.

Var?	Norra sidan av Visby brandstation
När behöver behovet vara löst?	Behovet är förhållandevis akut då flertalet fordon med mera förvaras utomhus eller i lokaler som inte är lämpliga.
Skede i processen	Identifierat behovet
Orsak till behovet	Utökade behov och krav på utökad förmåga (RUHB)
Önskad effekt	En robust byggnad där fordon med mera kan förvaras utan påverkan från väder och vind.
Prövade alternativ	Tält samt container
Risker om inget görs	Utrustning förstörs om det står utomhus. Svårt att skapa ordning och reda när material står på olika platser.

6. Brandstation Dalhem	
Vad är behovet?	En byggnad som innehåller garagemöjligheter på 2–3 fordon och tillkommande material som trailerbunden båt och andra typer av släpfordon. Resterande lokaler är anpassade för både manliga och kvinnliga medarbetare för omklädning samt dusch efter uppdrag. Där ingår möjligheten att kunna stänga duschutrymmet om sig. Samlingslokal för utbildning som även kan fungera som avlastningssamtal efter svåra insatser.
Var?	I Dalhem, placerad så att utryckningsvägar inte riskerar att blockeras
När behöver behovet vara löst?	Behovet är akut men rimligt att en byggnad kan stå klar om 3–4 år.
Skede i processen	Förstudie pågår
Orsak till behovet	Eftersatta lokaler tillsammans med utökat uppdrag och mer skrymmande utrustning
Önskad effekt	En lokal som hjälper och stödjer det dagliga arbetet där all utrustning får plats.
Prövade alternativ	Station behöver finnas i området och nuvarande placering innebär goda möjligheter att rekrytera ny personal till stationen.
Risker om inget görs	Utrustning får stå utomhus och tar skada, utryckningstiden blir för lång samt en dålig arbetsmiljö som kan påverka möjligheten till rekrytering.

7. Brandstation Klintehamn	
Vad är behovet?	En byggnad som innehåller garagemöjligheter på 2-3 fordon och tillkommande material som trailerbunden båt och andra typer av släpfordon. Resterande lokaler är anpassade för både manliga och kvinnliga medarbetare för omklädning samt dusch efter uppdrag. Där ingår möjligheten att kunna stänga duschutrymmet om sig. Samlingslokal för utbildning som även kan fungera som avlastningssamtal efter svåra insatser.
Var?	I Klintehamn, placerad så att utryckningsvägar inte riskerar att blockeras
När behöver behovet vara löst?	Behovet är akut men rimligt att en byggnad kan stå klar om 3-4 år.
Skede i processen	Förstudie pågår

Orsak till behovet	Eftersatta lokaler tillsammans med utökat uppdrag och mer skrymmande utrustning
Önskad effekt	En lokal som hjälper och stödjer det dagliga arbetet där all utrustning får plats.
Prövade alternativ	Station behöver finnas i området och nuvarande placering innebär goda möjligheter att rekrytera ny personal till stationen.
Risker om inget görs	Utrustning får stå utomhus och tar skada, utryckningstiden blir för lång samt en dålig arbetsmiljö som kan påverka möjligheten till rekrytering.

8. Nybyggnation av ett större tillagningskök för produktion av varm och kyld mat	
Vad är behovet?	Behov av utökad produktionskapacitet med strategisk placering för att kunna täcka stora delar av Gotland
Var?	Centralt för att stärka upp varmmatsproduktion i Visby och även nära vägnät för distribution av kyld mat.
När behöver behovet vara löst?	Behovet är akut men rimligt att en byggnad kan stå klar om sju år.
Skede i processen	Fördjupad behovsanalys och framtagande av förstudiedirektiv pågår. Lämplig mark finns avsatt för projektet.
Orsak till behovet	Demografisk utveckling samt andra kök som producerar långt över vad de klarar av.
Önskad effekt	Flexibel måltidslösning som kan hantera den demografiska utvecklingen samt möjliggör renoveringar av andra strategiskt viktiga kök.
Prövade alternativ	Olika alternativ har utretts och presenterats och inriktningsbeslut fattades med centralkök som bästa lösning framåt. Årlig utbyggnad och renovering av befintliga kök prövat alternativ. Inriktningsbeslut fattades om nytt större kök för möjlighet till varm och kyld till en omfattning om en tredjedel av totala produktionsvolymen, komplement till befintliga kök.
Risker om inget görs	Osäkerhet kring möjligheten att leverera mat över tid. Inriktningsbeslut taget i RF 2024-11-18, § 169

9. IT datahallar	
Vad är behovet?	Anpassning för att möta nya behov
Var?	Visby
När behöver behovet vara löst?	Senast 2027
Skede i processen	Analys
Orsak till behovet	Utökade behov
Önskad effekt	Ökad redundans och tillgänglighet
Prövade alternativ	Analys pågår
Risker om inget görs	Behov kan inte tillgodoses

Kultur och fritid

10. (Ung)kulturhus – ungkulturverksamhet	
Vad är behovet?	Lokaler för kulturskapande och kulturupplevelser för unga och unga vuxna. Scenkonst, bild och form, musik, hantverk mm.
Var?	Stadsnära/centralt Visby med god kollektivtrafiktillgång och tillgänglighet.
När behöver behovet vara löst?	Tillfälliga lösningar under 2025-2028. Permanent lösning från 2029.
Skede i processen	Medel beslutade av RF. Beställning lagd till TSF. Projektering startar 2026. Tillfälliga lokaler hyrs i Specksrum 6/Kulturrum.
Orsak till behovet	Förstudie genomförd och presenterad. Avsaknad av kulturlokaler och mötesplatser för unga. Ungas lagstadgade rätt till kultur (Barnkonventionen). Tillfälliga lokaler på Speckrum 6 är ej ändamålsenliga.
Önskad effekt	Fler unga tar del av och skapar kultur. Utmaningar kring social hållbarhet (psykisk och fysisk ohälsa m m) minskar.
Prövade alternativ	Behovet kan inte mötas i sin helhet i befintliga/tillfälliga lokaler. Möjlighet finns för samnyttjande med andra lokalbehov, se tabeller nedan.
Risker om inget görs	Om ungkulturhus inte möjliggörs finns risk att ungas delaktighet i kultur och samhälle minskar samt risk för minskad social hållbarhet.

11. Mellanstor scen för musik, teater och dans	
Vad är behovet?	Lokal för scenkonstens publikmöten med plats för 300-800 personer.
Var?	Visby, med god kollektivtrafiktillgång och tillgänglighet
När behöver behovet vara löst?	Behovet är stort och ingen tillfällig lösning finns i dagsläget. Permanent lösning från 2029 planeras inom Solberga kulturhus.
Skede i processen	Fördjupad förstudie genomförd. Beslut om medel finns från RF. Beställning lagd till TSF. Projektering har startat 2026. Ingen tillfällig lösning möjlig. Permanent lösning inom (ung)kulturhus från 2029.
Orsak till behovet	Nationellt uppdrag att skapa förutsättningar för invånarnas möten med scenkonst.
Önskad effekt	Ökad tillgänglighet till scenkonst.
Prövade alternativ	Behovet kan inte mötas i befintliga lokaler. Förutsättningar finns för samnyttjande inom (ung)kulturhus – se ovan.
Risker om inget görs	Om ingen mellanstor scen tillskapas, finns risker för sämre delaktighet i kulturlivet, att medborgarnas behov av scenkonst inte möts och därmed en försämring av social hållbarhet.

12. Danssal	
Vad är behovet?	Lokaler för repetition, träning och produktion av dans.
Var?	Stadsnära (Visby) med god kollektivtrafiktillgång och tillgänglighet.
När behöver behovet vara löst?	Tillfällig lösning: Studio 508 i Kulturum. Permanent lösning inom (ung)kulturhus från 2029.
Skede i processen	Fördjupad förstudie genomförd. Beslut om medel finns från RF. Beställning lagd till TSF. Projektering startar 2026
Orsak till behovet	Nationellt främjandeuppdrag för verksamhet på dansområdet.
Önskad effekt	Ökad tillgänglighet för dansaktörers tillgång till verksamhetsanpassade lokaler. Samverkan över konstområdesgränser.
Prövade alternativ	Behovet kan inte möta behovet till fullo. Förutsättningar finns för samnyttjande inom (ung)kulturhus – se ovan.
Risker om inget görs	Om danslokal inte finns, finns risker att professionella dansaktörer får sämre förutsättningar att verka och försörja sig. Möjligheterna till talangutveckling minskar. Utbud av tillskapande av publik danskonst minskar.

13. Cirkuslokal	
Vad är behovet?	Repetitionslokal med minst 8 m takhöjd och möjlighet att hänga fast utrustning i tak eller ställningar.
Var?	Stadsnära (Visby) med god kollektivtrafiktillgång och tillgänglighet
När behöver behovet vara löst?	Snarast
Skede i processen	Analys
Orsak till behovet	Ungas rätt till kultur, främjande av cirkusområdet.
Önskad effekt	Tillgänglighet till verksamhetsanpassade lokaler för cirkusträning.
Prövade alternativ	Inga – ingen lösning finns idag.
Risker om inget görs	Upparbetad ideell och semiprofessionell cirkusverksamhet upphör.

14. Hantverkslokal	
Vad är behovet?	Lokaler för slöjd och hantverk, kollektivverkstad
Var?	Stadsnära (Visby) och tillgänglighet.
När behöver behovet vara löst?	Tillfällig lösning: Hantverket i Kulturum. Risk: Resursbrist, behöver lösas omgående.
Skede i processen	Söker finansiering.
Orsak till behovet	Nationellt främjandeuppdrag för verksamhet på slöjd- och formområdet.
Önskad effekt	Ökad tillgänglighet för områdets tillgång till verksamhetsanpassade lokaler. Samverkan inom och över konstområdesgränser. Integration, föryngring, kunskapsspridning.

Prövade alternativ	Lämpliga lokaler finns i Kulturum, men stabilitet saknas.
Risker om inget görs	Risk att slöjd- och formområdets möjligheter till samverkan minskar. Möjligheterna till talangutveckling minskar.

15. Stor scen för musik, teater och dans	
Vad är behovet?	Lokal för scenkonstens publikmöten med sittplats för 800–1 200 personer.
Var?	Stadsnära (Visby) med god kollektivtrafiktillgång och tillgänglighet
När behöver behovet vara löst?	Snarast
Skede i processen	Analys
Orsak till behovet	Säkerställa invånarnas kulturella delaktighet, ekonomisk hållbarhet för kulturaktörer.
Önskad effekt	Ökad kulturell delaktighet.
Prövade alternativ	Viss tillgång till Wisby strand finns, men förutsättningarna behöver ses över.
Risker om inget görs	Dålig ekonomisk hållbarhet för kulturaktörer, dålig social hållbarhet för invånarna, risk för minskat statsbidrag.

16. Anläggning friidrott, inomhus	
Vad är behovet?	Friidrotten på Gotland har inga ändamålsanpassade lokaler inomhus.
Var?	Visby
När behöver behovet vara löst?	Snarast
Skede i processen	Analys
Orsak till behovet	Ingen ändamålsanpassad anläggning finns i dagsläget.
Önskad effekt	Ökad tillgänglighet, fler användare.
Prövade alternativ	Inga möjliga lokaler finns i Visby till detta behov utifrån att föreningen inte längre kan vara på Korpenområdet. Behovet kan fyllas genom samlokalisering vid byggande av idrottshall Visby, det kräver dock en större lokal än en fullstor idrottshall.
Risker om inget görs	Om inte lösning på anläggning hittas riskerar föreningen att drastiskt minska sin verksamhet vilket påverkar barn och ungdomsidrotten på Gotland.

17. Ny ridsportsanläggning, utomhus	
Vad är behovet?	Ridsporten på Gotland har ingen anläggning som drivs i kommunal regi. Alla anläggningar är antingen i kommersiell regi eller av förening. Behovet av en samlande och välutrustad anläggning för ridsporten i stort är stor.
Var?	Visby
När behöver behovet vara löst?	2028 (Projektet är pausat på grund av utredning av akutsjukhus på Rävhagen).
Skede i processen	Förstudie är genomförd på utomhusytan, medel för investering är avsatt. Uppdrag att återkomma till politiken gällande driftskostnad. Beställning till TSF är lagd. Marktilldelning

	måste ske innan nästa steg kan tas.
Orsak till behovet	Ridsporten har i dag ingen kommunal anläggning över huvud taget. I och med det finns inte någon central anläggning för större tävlingar. Detta skulle en kommunal anläggning kunna tillgodose, även en större möjlighet för föreningar i närheten att utöka sin verksamhet då behovet av yta för exempelvis ridskola är stort. Pausat
Önskad effekt	Ökad tillgänglighet, fler användare.
Prövade alternativ	Nej, det finns ingen anläggning som möter behovet för ridsporten.
Risker om inget görs	Finns risk för minskad verksamhet och fördyring om inte en kommunal anläggning uppförs på lång sikt.

18. Ny ridsportsanläggning, inne	
Vad är behovet?	Behov av en samlad inomhusanläggning i Visby för träning och tävling. Nuvarande anläggning har stort underhållsbehov och även behov av nybyggnation. Med bättre anläggning kan verksamhet som idag är på plats fortsätta och ridsporten kan utvecklas med både träning och tävling. Den behöver samordnas med behovet om utomhusarena. (se ovan)
Var?	Visby
När behöver behovet vara löst?	2028 (Pausat på grund av utredning av akutsjukhus på Rävhagen)
Skede i processen	Analys och förstudie genomförs och underlag för beslut skall presenteras för politiken enligt uppdrag.
Orsak till behovet	Ridsporten på Gotland har inte idag en fullgod anläggning för större tävlingar under vintertid, det gör bland annat att ryttare tvingas till fastlandet för att tävla och föreningar går miste om intäkter som egna tävlingar kan inbringa. En ny inomhusanläggning ger ridsporten på Gotland bättre möjligheter att utvecklas.
Önskad effekt	Ökad tillgänglighet, fler användare och möjlighet att befintlig verksamhet på plats kan överleva.
Prövade alternativ	Nej, det finns inga befintliga lokaler som möter behovet. Dessutom är anläggningar på plats idag allt för dåliga för att möjliggöra fortsatt drift.
Risker om inget görs	Finns risk för minskad verksamhet och fördyring om inte en kommunal anläggning uppförs på lång sikt.

19. Aktivitetspark	
Vad är behovet?	Utbudet av ytor för spontan aktivitet är låg i Visby. Det finns för bollsport men inget annat behov är mött. Någon större skatepark finns inte heller.
Var?	Visby
När behöver behovet vara löst?	Senast 2027
Skede i processen	Analys och Prioritering i budgetprocessen inför 2027

Orsak till behovet	Avsaknad av anläggningar inom dessa områden. Behov finns för spontan rörelse bland barn och unga utöver för de bollsportsarenor som finns.
Önskad effekt	Ökad tillgänglighet, fler användare, bättre möjligheter till rörelse och aktivitet.
Prövade alternativ	Ja. En lång process där många alternativa placeringar har undersökts. Platsen för etablering är A7. ~~– sparken parken.~~
Risker om inget görs	Mindre rörelse för barn och unga och mindre möjlighet till en spontan aktiv fritid.

20. Konstgräsplan i Visby	
Vad är behovet?	Befintliga planer i Visby har hög beläggning och kan inte ge tillräcklig träningstid eller träningsyta.
Var?	Visby
När behöver behovet vara löst?	Senast 2030
Skede i processen	Analys
Orsak till behovet	Ej tillräckligt med den här sortens av anläggning i Visby utifrån det behov som synliggörs när önskemål om träningstider inkommer.
Önskad effekt	Ökad tillgänglighet, fler användare, bättre möjligheter till rörelse och aktivitet.
Prövade alternativ	Nej, finns inga alternativ inom Visby dvs det finns 2 planer idag som inte täcker behovet. Det finns dock yta för fler konstgräsplaner i Visby, exakt var den bör placeras behöver utredas.
Risker om inget görs	Mindre rörelse och mindre möjlighet till en spontan aktiv fritid.

21. Konstgräsplan i Slite	
Vad är behovet?	En nyförvärvad yta som är i behov av nytt konstgräs och belysning.
Var?	Slite
När behöver behovet vara löst?	Senast löst 2028
Skede i processen	Prioritering i budgetprocessen inför 2027
Orsak till behovet	Teknisk livslängd är passerad när regionen får tillbaka arrendet på anläggningen från föreningen.
Önskad effekt	Ökad tillgänglighet, fler användare, bättre möjligheter till rörelse och aktivitet.
Prövade alternativ	Vi får tillbaka en befintlig anläggning som behöver upprustas.
Risker om inget görs	Planen kommer efterhand inte vara spelbar vilket ger mindre rörelse och mindre möjlighet till en spontan aktiv fritid.

22. Idrottshall i Visby	
Vad är behovet?	I samband med uppförande av idrottshall i Visby för skolans behov ser Fritid att det finns anläggningsanpassning att göra för att skapa maximalt nyttjande för att behovet att kunna hyra

	ut hallen efter skoltid till föreningslivet och möjliggöra behovet kring friidrottens träningsbehov inomhus under höst/vinter/vår.
Var?	Visby
När behöver behovet vara löst?	Snarast
Skede i processen	Analys/Planering
Orsak till behovet	Ej tillräckligt med den här sortens av anläggning i Visby för att möta behovet av yta för träning och tävling för föreningslivet.
Önskad effekt	Ökad tillgänglighet, fler användare, bättre möjligheter till rörelse och aktivitet.
Prövade alternativ	Nej, finns inga alternativ inom Visby inom samma storlek. Vi kan samköra med skolidrottshall för att maximera nyttjandet.
Risker om inget görs	Mindre rörelse och mindre möjlighet till en spontan aktiv fritid.

23. Naturgräsplaner Rävhagen	
Vad är behovet?	En omläggning av naturgräsplanerna på Rävhagen för att säkerställa en långsiktig hållbarhet och spelbarhet på anläggningen.
Var?	Visby
När behöver behovet vara löst?	2028-2031
Skede i processen	Analys
Orsak till behovet	Kraftig varierande kvalitet på underlaget i anläggningen gör att nyttjandet har gått ner. Behöver säkerställa en anläggning med högre kvalitet över tid.
Önskad effekt	Fler barn och unga som kan träna mer och oftare.
Prövade alternativ	Finns inga
Risker om inget görs	Att nyttjandet av anläggningen sjunker vilket i sin tur ökar trycket på konstgräsplanerna och i slutändan gör att barn och unga rör sig mindre.

4.3 Översiktstabell prioriterade lokalbehov

Huvudprocess för lokalförsörjning
Lokalbehov inom Region Gotlands följer en gemensam lokalförsörjningsprocess:
Analys – Prioritering – Planering – Genomförande – Avslut.

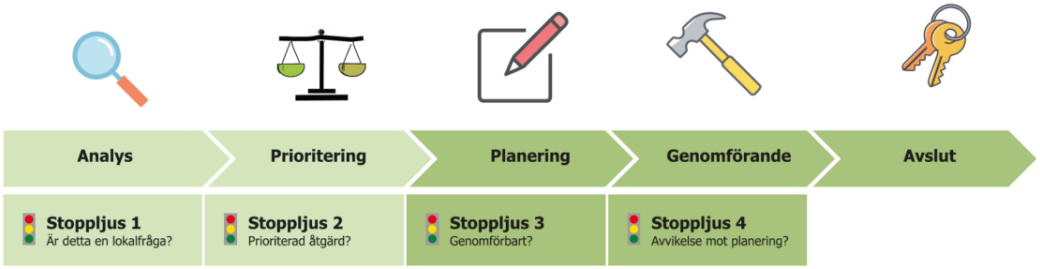

Bild 1: Huvudprocess, lokalförsörjning.

Arbetet inleds alltid med en behovsanalys för att identifiera om det finns ett faktiskt lokalbehov, vad det beror på och vilka mål som ska uppnås. Behovet prioriteras sedan innan resurser kan avsättas för vidare planering. Planeringsfasen innebär att möjliga lösningar utreds, exempelvis genom en förstudie. I genomförandefasen vidtas konkreta åtgärder för att lösa behovet – det kan handla om att skaffa mark, bygga nytt eller bygga om, hyra in, köpa, sälja eller demontera lokaler. Avslut innebär idrifttagning, inflyttning, uppföljning av mål och avslut av processen.

Tabell: Planerade steg i processen för prioriterade lokalbehov

Lokalbehov – planeringsöversikt 2027–2037

Analys Prioritering Planering Genomförande

NR	Lokalbehov	2027	2028	2029	2030	31	32	33	34	35	36	37
1	Hemlig expedition (Kryexp)											
2	Säkra mötesrum											
3	Receptionsyta & besökssystem											
4	Förråd valkansliet											
5	Ekonomibyggnad brandstation											
6	Brandstation Dalhem											
7	Brandstation Klintehamn											
8	Större tillagningskök											
9	IT-datahallar											
10	(Ung)kulturhus											
11	Mellanstor scen, 300–800 platser											
12	Danssal											
13	Cirkuslokal											
14	Hantverkslokal											
15	Stor scen, 800–1 200 platser											
16	Inomhusanläggning friidrott											
17	Ridsportsanläggning utomhus											
18	Ridsportsanläggning inomhus											
19	Aktivitetspark											
20	Konstgräsplan Visby											
21	Konstgräsplan Slite											
22	Idrottshall											
23	Naturgräsplaner Rävhagen											

Analys

Gemensamt för regionsstyrelseförvaltningens lokaler är att de finns över hela ön. Lokalerna har över lag ett eftersatt underhåll med äldre ytskikt, belägna i byggnader som har äldre standard på teknisk utrustning. En liten verksamhetsanpassning blir kostnadsdrivande då byggnadernas tekniska system inte motsvarar kraven för ny utrustning. Det finns oklarheter i vad som är fastighetsägarens ansvar och vad som är verksamhetens ansvar i de mer

specialanpassade lokalerna. Sedan förra lokalbehovsplanen lämnades in har beslut kring byggnationer och även inriktning för långsiktig strategi tagit steg i rätt riktning gällande förvaltningens lokaler.

4.4 Övriga behov av lokalåtgärder

I detta avsnitt redovisas lokalbehov som inte omfattas av den regiongemensamma lokalförsörjningsplanen, men som nämnden/förvaltningen anser relevanta för den egna planeringen. Syftet är att ge en helhetsbild över lokalåtgärder och behov, även i mindre skala.
Exempelvis kan det handla om åtgärder som finansieras genom investeringspott för lokaler.

Reservkraft:

- Översyn av skolor som har möjlighet till reservkraft, alternativ värmekälla och ytterligare kapacitet enligt projektet Robust kommun – Energimyndigheten.

- För höjd beredskap bör behovet utredas om reservaggregat behöver finnas på flera av förvaltningens lokaler

Personalutrymmen:

- Det finns behov av egen lokal för vaktmästeriet att nyttja för gemensamma samling, lunchlokal och ombyte. Nuvarande lokal på Gutavallen är alldeles för liten.

- Samma behov finns även på Hemsebadet gällande gemensam lokal för lunch, samling, möten mm.

- Hemse kommunhus har kontorsutrymmen som är outnyttjade och med tanke på inriktningen att Slite och Hemse ska utvecklas som servicepunkter, så finns här möjligheter.

4.5 Förändringar i prioriterade lokalbehov

Detta kapitel redovisar förändringar i de prioriterade lokalbehoven jämfört med föregående årsrapport. Här beskrivs eventuella nya eller borttagna behov samt ändringar i befintliga behovs omfattning, inriktning eller karaktär. Syftet är att tydliggöra hur planeringsläget förändras över tid – och varför.

4.5.1 Nya eller borttagna prioriterade behov

Wisbygymnasiet är regionens största kök som producerar och levererar upp till 2000 portioner per dag. Köket är byggt på 1970 talet med mindre renoveringsåtgärder över tid. Köket är i behov av totalrenovering alternativt byggnation av nytt kök. Det senare alternativet är troligtvis att föredra då det inte finns något annat kök med kapacitet att hantera produktionen under ombyggnationen. Köket kommer även framåt vara avgörande för produktion för gymnasiet men även andra möjliga skolor och förskolor.
Ett förarbete behöver inledas inom avdelningen måltid. Behovsanalysen får identifiera om det finns ett faktiskt utökat lokalbehov eller om det rör sig om ett större underhåll.

För fritidsverksamheten har behov av att säkerställa långsiktighet i naturgräsplaner tillkommit sedan förra året. Nyttjandet av anläggningarna sjunker på grund av skicket,

vilket i sin tur ökar trycket på konstgräsplanerna och i slutändan gör att barn och unga rör sig mindre.

4.5.2 Ändrade prioriterade behov

Lokalbehov (nr 18-19) ridsportsanläggning utom- och inomhus har utifrån verksamhetsperspektivet inte förändrats, men förutsättningarna har förändrats i form av markhänvisning. Skedet i processen har gått tillbaka från projektering till analys på grund av utredning av akutsjukhus på Rävhagen. Marktilldelning måste ske innan nästa steg kan tas.

Utredning av Meröppet på Almedalsbiblioteket kan skjutas på framtiden. Det behövs en förstudie kring införande, då lokalen är stor, har många in- och utgångar och Region Gotland samverkar i lokalen med Uppsala universitet.